

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)
den 12 maj 1998

Mål T-159/96

Rüdiger Wenk
mot
Europeiska gemenskapernas kommission

”Tjänstemän – Rekrytering – Anställning som chef för kommissionens delegation – Meddelande om lediga tjänster – Lagenlighet – Beslut om avslag på ansökan om tjänst – Motiveringskyldighet – Jämförelse av sökandenas meriter – Tillsättningsmyndighetens utrymme för skönsmässig bedömning – Skydd för berättigade förväntningar – Omsorgsplikt”

Fullständig text på franska II - 593

Saken: Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 2 februari 1996 om avslag på sökandens ansökan om tjänsten som chef för kommissionens delegation i San José.

Utgång: Kommissionen förpliktades utge skadestånd. Talan ogillades i övrigt.

Resumé av domen

Kommissionen offentliggjorde den 16 november 1995 ett meddelande om lediga tjänster KOM/121/95 (meddelande om lediga tjänster) avseende en tjänst i lönegrad A 5/A 4 som chef för kommissionens delegation i San José (Costa Rica). Enligt meddelandet krävdes att sökandena skulle ha fördjupade kunskaper om den gemensamma politiken på olika områden, om hur de olika ekonomiska och politiska aspekterna av Europeiska unionen fungerar, samt unionens yttre relationer. Sökanden skulle vidare ha god förmåga att leda en grupp i en annorlunda socio-kulturell miljö samt lämplig erfarenhet för tjänsten.

Genom beslut av den 30 januari 1996 utnämnde kommissionen K till den ifrågavarande tjänsten.

Sökanden, som är tjänsteman vid kommissionen i lönegrad A 4 och tjänstgör vid kommissionens delegation i Venezuela, sökte den ifrågavarande tjänsten och informerades om kommissionens beslut att avslå hans ansökan genom ett standardformulär.

Sökanden uppmanade kommissionen i en skrivelse av den 19 april 1996 att delge honom de kriterier som gällde för den lediga tjänsten samt låta honom ta del av den jämförelse av sökandenas meriter som tillsättningsmyndigheten hade genomfört inför tillsättningen av tjänsten. Då sökanden inte erhöll något svar anförde han den 13 maj 1996 klagomål i enlighet med artikel 90.2 i Europeiska gemenskapernas tjänsteföreskrifter för tjänstemän (tjänsteföreskrifterna). Efter utgången av fristen på fyra månader ansåg sökanden att klagomålet den 13 september 1996 implicit hade avslagits, och väckte föreliggande ogiltighetstalan genom ansökan som inkom till förstainstansrätten den 15 oktober 1996.

Den 20 november 1996 delgavs sökanden beslutet av den 11 september 1996 om att avslå hans klagomål.

Bakgrund

Huruvida meddelandet om lediga tjänster var rättsstridigt

Syftet med meddelandet om lediga tjänster är att dels så exakt som möjligt informera intresserade personer om vilka krav som ställs för tjänsten, så att de kan avgöra om det finns anledning för dem att inge en ansökan, dels fastställa den rättsliga ramen för institutionens jämförelse av sökandenas meriter (punkt 24).

Hänvisning till domstolen den 30 oktober 1974, 188/73, Grassi mot rådet, REG 1974, s. 1099, punkt 40; domstolen den 7 februari 1990, C-343/87, Culin mot kommissionen, REG 1990, I-225, punkt 19

Tillsättningsmyndigheten respekterar inte denna rättsliga ram, om den först sedan meddelandet om lediga tjänster har offentliggjorts informerar sökandena om de särskilda krav som ställs för tjänsten, och om den vid bedömningen av ansökningarna beaktar andra krav än de som anges i meddelandet. Ett sådant tillvägagångssätt skulle nämligen leda till att meddelandet om lediga tjänster förlorade sin centrala roll i anställningsförfarandet (punkt 25).

Hänvisning till förstainstansrätten den 3 mars 1993, T-58/91, Booss och Fischer mot kommissionen, REG 1993, s. II-147, punkt 67, förstainstansrätten den 29 maj 1997, T-6/96, Contargyris mot rådet, REGP 1997, s. II-357, punkt 98

Med hänsyn till tjänstens särskilda karaktär, vilken bestod i att leda kommissionens delegation i ett tredje land, kunde meddelandet om lediga tjänster inte anses utformat i så allmänna och oklara ordalag att det inte var möjligt för tillsättningsmyndigheten att jämföra sökandenas meriter.

Huruvida det förekommit oegentligheter vid jämförelsen av meriterna och huruvida principen om skydd för berättigade förväntningar samt omsorgsplikten åsidosatts

Underlåtelse att jämföra meriterna

Bedömningen av ansökningarna om förflyttning eller befordran enligt artikel 29.1 a i tjänsteföreskrifterna skall utföras i enlighet med artikel 45 i tjänsteföreskrifterna, i vilken det uttryckligen föreskrivs att en jämförelse av kvalifikationerna för de tjänstemän som kan komma i fråga för befordran skall genomföras. Skyldigheten att genomföra denna jämförelse är uttryck för såväl principen om likabehandling av tjänstemännen som principen om tjänstemännens möjlighet att göra karriär (punkt 54).

Hänvisning till förstainstansrätten den 12 februari 1992, T-52/90 Volger mot parlamentet, REG 1992, s. II-121, punkt 24; förstainstansrätten den 26 oktober 1993, T-22/92, Weiffenfels mot parlamentet, REG 1993, s. II-1095, punkt 66

Om det föreligger ett antal tillräckligt samstämmiga uppgifter som stöder argumentet att det inte har gjorts en riktig jämförande bedömning av ansökningarna är det svarandeinstitutionen som, på grundval av objektiva fakta som kan bli föremål för en domstolsprövning, skall bevisa att den dels har följt de skyddsregler som i enlighet med artikel 45 i tjänsteföreskrifterna omfattar tjänstemän som kan komma i fråga för en befordran, dels har gjort en sådan jämförande bedömning (punkt 55).

Hänvisning till förstainstansrätten den 30 januari 1992, T-25/90, Schönherr mot ESK, REG 1992, s. II-63, punkt 25; förstainstansrätten den 19 september 1996, T-386/94, Allo mot kommissionen, REGP 1996, s. II-1161, punkt 39

Institutionerna har i det avseendet enligt tjänsteföreskrifterna rätt att jämföra meriterna enligt det förfarande som de anser mest lämpligt eller den metod som de anser mest lämplig (punkt 58).

Hänvisning till Allo mot kommissionen, nämnd ovan, punkt 29

Kommissionen visade att den faktiskt hade genomfört en jämförelse av sökandenas meriter och att det var efter den jämförelsen, som utfördes först av den rådgivande tillsättningskommittén, därefter av ledningskommittén för yttre representation, samt på förslag av generaldirektören för generaldirektoratet för yttre förbindelser: Europa och de nya oberoende staterna, den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken, yttre representation, som sökandens ansökan avslogs. Argumentet att en jämförelse av meriterna inte genomförts godtogs därmed inte.

Förekomsten av en uppenbart felaktig bedömning

Det utrymme för bedömning efter eget skön som tillsättningsmyndigheten förfogar över i fråga om tillsättande av tjänster förutsätter en "noggrann undersökning" av ansökningshandlingarna och ett "samvetsgrant iakttagande" av de krav som uppställs i meddelandet om lediga tjänster, vilket innebär att tillsättningsmyndigheten är skyldig att utesluta alla sökande som inte uppfyller dessa krav. Meddelandet om lediga tjänster utgör i själva verket den rättsliga ram som tillsättningsmyndigheten själv uppställer och som den "noggrant skall foga sig efter" (punkt 63).

Hänvisning till domstolen den 18 mars 1993, C-35/92 P, parlamentet mot Frederiksen, REG 1993, s. I-991, punkterna 15 och 16; förstainstansrätten den 19 mars 1997, T-21/96, Giannini mot kommissionen, REGP 1997, s. II-211, punkt 19

För att kontrollera att tillsättningsmyndigheten inte har överskridit gränserna för denna rättsliga ram, utan endast agerat i tjänstens intresse i den mening som avses i artikel 7 i tjänsteföreskrifterna, ankommer det på förstainstansrätten att först konstatera vilka krav som i det aktuella fallet har ställts i meddelandet om lediga tjänster och att därefter pröva om den sökande som tillsättningsmyndigheten utsåg till den lediga tjänsten faktiskt uppfyller dessa krav. En sådan undersökning skall inskränkas till frågan huruvida administrationen, med beaktande av de överväganden som den lagt till grund för sin bedömning, har hållit sig inom rimliga gränser och inte har utövat sin befogenhet på ett uppenbart felaktigt sätt. Förstainstansrätten kan således inte göra en egen prövning av de sökandes meriter som ersätter tillsättningsmyndighetens bedömning (punkt 64).

Hänvisning till domstolen den 21 april 1983, 282/81, Ragusa mot kommissionen, REG 1983, s. 1245, punkt 9; domstolen den 12 februari 1987, 233/85, Bonino mot kommissionen, REG 1987, s. 739, punkt 5; Parlamentet mot Frederiksen, nämnd ovan, punkt 17; förstainstansrätten den 11 december 1991, T-169/89, Frederiksen mot parlamentet, REG 1991, s. II-1403; Schönherr mot ESK, nämnd ovan, punkt 20; förstainstansrätten den 25 februari 1992, T-11/91, Schloh mot rådet, REG 1992, s. II-203, punkt 51; förstainstansrätten den 9 februari 1994, T-82/91, Latham mot kommissionen, REGP 1994, s. II-61, punkt 62; förstainstansrätten den 6 juni 1996, T-262/94, Baiwir mot kommissionen, REGP 1996, s. II-739, punkt 66; Giannini mot kommissionen, nämnd ovan, punkt 20; förstainstansrätten den 18 december 1997, T-142/95, Delvaux mot kommissionen, REGP 1997, s. II-1247, punkt 38

Förstainstansrätten ansåg i enlighet med dessa principer att tillsättningsmyndigheten inte hade gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning.

Åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar

Tillsättningsmyndigheten skall, när den beslutar att tillsätta en ledig tjänst på grundval av artikel 29.1 a i tjänsteföreskrifterna, rätta sig efter de kriterier som anges i artiklarna 7 och 27 i tjänsteföreskrifterna och företa en jämförelse av meriterna med tillämpning av artikel 45 i tjänsteföreskrifterna. Av detta följer att ett löfte om befordran, under förutsättning att ett sådant löfte har styrkts, inte ger upphov till berättigade förväntningar hos sökanden, eftersom det givits utan beaktande av de relevanta bestämmelserna i tjänsteföreskrifterna (punkt 92).

Hänvisning till Weissenfels mot parlamentet, nämnd ovan, punkt 92

Åsidosättande av omsorgsplikten

Administrationns omsorgsplikt i fråga om sina anställda avspeglar den balans mellan ömsesidiga rättigheter och skyldigheter som genom tjänsteföreskrifterna har skapats för relationerna mellan institutionerna och deras anställda. Däremot är skyddet för tjänstemännens rättigheter och intressen alltid begränsat så till vida att gällande normer måste iaktas. Ett löfte som strider mot tjänsteföreskrifterna kan inte ligga till grund för en omsorgsplikt som medger att tjänstemannen kan göra anspråk på fördelar som han enligt tjänsteföreskrifterna inte kan beviljas (punkterna 99 och 100).

Hänvisning till förstainstansrätten den 16 mars 1993, T-22/89 och T-74/89, Blackman mot parlamentet, REG 1993, s. II-249, punkt 96; förstainstansrätten den 10 juli 1997, T-81/96, Apostolidis m.fl. mot kommissionen, REGP 1997, s. II-607, punkt 90

Huruvida artikel 25.2 i tjänsteföreskrifterna har åsidosatts

Skyldigheten att motivera alla beslut som går en tjänsteman emot enligt artikel 25 andra stycket i tjänsteföreskrifterna är en grundläggande gemenskapsrättslig princip som endast kan frångås av tvingande hänsyn. Motiveringsskyldigheten syftar dels till att ge den berörde tillräckliga upplysningar för att denne skall kunna bedöma om beslutet som gick honom emot är välgrundat samt en möjlighet att väcka talan vid förstainstansrätten, dels göra det möjligt för förstainstansrätten att pröva beslutets lagenlighet (punkterna 113 och 114).

Hänvisning till förstainstansrättenden 18 mars 1997, T-178/95 och T-179/95, Picciolo och Caló mot regionkommittén, REGP 1997, s. II-155, punkt 33; förstainstansrättenden 12 juni 1997, T-237/95, Carbajo Ferrero mot parlamentet, REGP 1997, s. II-429, punkt 82

Tillsättningsmyndigheten är inte skyldig att motivera ett beslut om befordran vad avser sökande som inte har befordrats. Däremot skall den motivera ett beslut om avslag på ett klagomål som en sökande som inte har befordrats har anfört enligt artikel 90.2 i tjänsteföreskrifterna. Motiveringen av detta beslut förutsätts sammanfalla med motiveringen av det beslut mot vilket klagomålet riktats. Även om det är riktigt att tillsättningsmyndigheten i allmänhet inte är skyldig att besvara ett klagomål, är läget ett annat när beslutet mot vilket klagomålet är riktat inte är motiverat. Ett motiverat svar som lämnas efter det att talan har väckts kan inte anses fullgöra den skyldigheten vare sig mot den berörde eller mot rätten (punkt 115).

Hänvisning till Grassi mot rådet, nämnd ovan, punkt 13; domstolen den 27 oktober 1977, 121/76, Moli mot kommissionen, REG 1977, s. 1971, punkt 12; Picciolo och Caló mot regionkommittén, nämnd ovan, punkt 34; Volger mot parlamentet, nämnd ovan, punkt 40; förstainstansrätten den 18 april 1996, T-13/95, Kyrpitsis mot ESK, REGP 1996, s. II-503, punkt 74

Kommissionen åsidosatte artikel 25 andra stycket i tjänsteföreskrifterna genom att inte delge sökanden skälen för att dennes ansökan avslogs inom fyra månader efter det att klagomålet hade anförts eller i varje fall innan talan väcktes. Med tillämpning av proportionalitetsprincipen skall följaktligen inte endast den som drabbats av den rättsstridiga åtgärden, det vill säga sökandens intressen, beaktas, utan även tredje parts intressen, vars berättigade förväntningar kommer att kunna skadas om yrkandet om ogiltigförklaring godtogs (punkterna 119, 121–123).

Hänvisning till förstainstansrätten den 23 februari 1994, T-18/92 och T-68/92, Coussios mot kommissionen, REGP 1994, s. II-171, punkt 105; förstainstansrätten den 22 mars 1995, T-586/93, Kotzonis mot ESK, REGP 1995, s. II-203, punkt 107; förstainstansrätten den 19 oktober 1995, T-562/93, Obst mot kommissionen, REGP 1995, s. II-737, punkt 81

Med hänsyn till förstainstansrättens fulla prövningsrätt i tvister av ekonomisk art kan rätten, även om yrkanden inte anförts i vederbörlig ordning, förplikta svarandeinstitutionen att betala skadestånd för den ideella skada som åsamkats på grund av att den begått ett fel i tjänsten. Förstainstansrätten fann i det aktuella fallet

att ett skadestånd utgjorde den form av ersättning som bäst motsvarade såväl sökandens intressen som tjänstens krav.

Vid bedömningen av den åsamkade skadan beaktades den omständigheten att sökanden var tvungen att väcka talan för att få del av motiveringen av beslutet att avslå hans ansökan (punkterna 122 och 123).

Hänvisning till domstolen den 5 juni 1980, 24/79, Oberthür mot kommissionen, REG 1980, s. 1743, punkt 14

Domslut:

Kommissionen skall till sökanden utge 400 ecu i skadestånd för fel i tjänsten.

Talan ogillas i övrigt.